

แนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เขต 3
Guidelines for Developing Administrative Information Technology Usage for
School Administrators in Special Education Schools under
the Bureau of Special Education, Group 3

ฤทธิเกียรติ นามเกษ¹, ชยากานต์ เรืองสุวรรณ², รุ่งลาวัลย์ ละอากำ³
Rittikiat Namket¹, Chayakan Ruangsuwan², Runglawan Laumka³
Corresponding Author E-mail: 678210150118@rmu.ac.th

Received: 2026-05-12; Revised: 2026-07-08; Accepted: 2026-07-20

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเฉพาะความพิการ 2) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเฉพาะความพิการ การวิจัยเป็นแบบผสมวิธี ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่มสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 3 จำนวน 314 คน โดยศึกษาจากประชากรทั้งหมด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัด แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และแบบสัมภาษณ์ กึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ผลการวิจัยพบว่า 1) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเฉพาะความพิการ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด 2) สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับน้อย สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความต้องการจำเป็นปรับปรุง ($PNI_{modified}$) มีค่าตั้งแต่ 0.80-0.87 ด้านที่มีลำดับความสำคัญสูงสุด คือ ภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ต่อเทคโนโลยี ($PNI_{modified} = 0.87$) รองลงมา คือ การพัฒนาสมรรถนะทางดิจิทัลของบุคลากร ($PNI_{modified} = 0.84$) และด้านที่มีลำดับความสำคัญต่ำสุด คือ การรับรู้ถึงความมีประโยชน์ ($PNI_{modified} = 0.80$) 3) แนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่มสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 3 ประกอบด้วย 24 แนวทาง และมีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

¹นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

¹M.Ed. Student, Educational Administration, Rajabhat Maha Sarakham University

²⁻³อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

²⁻³Advisor, Faculty of Education, Rajabhat Maha Sarakham University

คำสำคัญ: เทคโนโลยีสารสนเทศ, การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหาร, ผู้บริหารสถานศึกษา, โรงเรียนเฉพาะความพิการ

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the components and indicators of information technology implementation in administration for school administrators in schools for persons with disabilities; 2) to study the current state, desirable state, and priority needs; and 3) to study guidelines for developing information technology implementation in administration for school administrators in schools for persons with disabilities. This study employed a mixed methods research design. The population was 314 school administrators and teachers from schools for persons with disabilities under the Special Education Bureau, Group 3. Due to the limited population size, the researcher studied the entire population without any random sampling. The research instruments used for data collection included a component and indicator evaluation form, a current and desirable state questionnaire, and a semi-structured interview form. Data were analyzed using mean, standard deviation, and the Modified Priority Needs Index. The research results revealed that: 1) The information technology implementation in administration for school administrators in schools for persons with disabilities comprised 6 components, and the appropriateness evaluation results by experts were at the highest level. 2) The overall current state was at a low level, the overall desirable state was at the highest level, and the modified priority needs index ($PNI_{modified}$) values ranged from 0.80 to 0.87. The highest priority aspect was "Leadership and Vision for Technology" ($PNI_{modified} = 0.87$), followed by "Personnel Digital Competency Development" ($PNI_{modified} = 0.84$), and the lowest priority aspect was "Perceived Usefulness" ($PNI_{modified} = 0.80$). 3) The guidelines for developing information technology implementation in administration for school administrators in schools for persons with disabilities under the Special Education Bureau, Group 3, consisted of 24 guidelines, and the overall appropriateness and feasibility evaluation results of these guidelines had a mean at the highest level.

Keywords: Information Technology, Administrative Information Technology Usage, School Administrators, Special Education Schools

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 หมวด 9 ว่าด้วยเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ซึ่งบัญญัติให้รัฐต้องส่งเสริมการผลิต พัฒนา และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ พร้อมทั้งกำหนดให้สถานศึกษาและบุคลากรต้องมีขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562: 18-19) แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา พ.ศ. 2561-2580 เน้นการใช้ระบบดิจิทัล (Digital Technology) เพื่อสนับสนุนการจัดการ

เรียนรู้และการบริหารสถานศึกษาอย่างทั่วถึง โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ (คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา. 2561: 25) เพื่อที่จะก้าวสู่องค์กรดิจิทัลภาครัฐที่มีคุณภาพ เป็นรัฐบาลดิจิทัลที่เปิดเผยเชื่อมโยงและร่วมกัน

นโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 – 2569 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2568: 13) จุดเน้นที่ 13 ระบุไว้ว่า พัฒนาการบริหารจัดการหน่วยงานทุกระดับ ให้มีความทันสมัย และมีประสิทธิภาพ ยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานทุกระดับ จัดทำโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีความปลอดภัย ให้กับหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัด ปรับปรุงการบริหารจัดการงบประมาณและกฎหมายให้เป็นปัจจุบัน สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงสามารถสรุปได้ว่า สถานศึกษานักบริหารงานการศึกษาพิเศษซึ่งสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องนำนโยบายดังกล่าวมาเป็นกรอบในการยกระดับการบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและบริการสนับสนุนสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในโรงเรียนเฉพาะความพิการให้มีความเสมอภาคและเท่าเทียมกับสถานศึกษาทั่วไป

เทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา คือ เครื่องมือที่สำคัญที่ช่วยให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการจัดเก็บ รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศทั้งในด้านผู้เรียน บุคลากรครู หลักสูตร ตลอดจนผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาได้อย่างเป็นระบบและทันสมัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2564: 10) โดยบทบาทของเทคโนโลยีดังกล่าวไม่ได้จำกัดอยู่เพียงแค่การเป็นระบบจัดเก็บข้อมูลเท่านั้น แต่ยังขยายขอบเขตครอบคลุมไปถึงมิติการจัดการเรียนการสอน การประสานงานร่วมกับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก การขยายโอกาสทางการศึกษาและการบริหารจัดการองค์กรในภาพรวม ซึ่งช่วยให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานได้อย่างโปร่งใส มีทิศทางที่ชัดเจน และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนรวมถึงบริบททางสังคมได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ เทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารของสถานศึกษา ประกอบด้วยองค์ประกอบหลักที่สำคัญดังต่อไปนี้: 1) ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงาน (Administrative Information Systems), 2) โครงสร้างพื้นฐานและความปลอดภัยทางไซเบอร์ (Infrastructure and Cybersecurity), 3) การบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ (Data-driven Decision Making), 4) การพัฒนาสมรรถนะทางดิจิทัลของบุคลากร (Digital Competency Development), 5) การรับรู้ถึงความมีประโยชน์ (Perceived Usefulness) และ 6) ภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ต่อเทคโนโลยี (Digital Leadership and Vision) นอกจากนี้ แนวคิดดังกล่าวยังระบุไว้ว่าเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถยกระดับและขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา โดยมีเป้าหมายสูงสุดเพื่อตอบสนองความจำเป็นพื้นฐาน การพัฒนาศักยภาพเฉพาะบุคคล และการสร้างความเสมอภาคให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนในทุกบริบทอย่างเป็นรูปธรรม (Raso & Tungkunan. 2017: 86)

โรงเรียนเฉพาะความพิการในกลุ่มสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 3 ได้รายงานการวิเคราะห์สภาพของโรงเรียนเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการ ด้านการนิเทศติดตามและการประเมินผล (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. 2566: 24) ได้ระบุ ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในรายงานว่า โรงเรียนนาระบบ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาใช้ในการบริหารจัดการ แต่ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไร้สายยังไม่มีความพร้อม จากรายงานการประเมินผลการควบคุมภายในประจำปีงบประมาณ 2567 (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. 2567: 5-7) เรื่องการพัฒนาระบบเครือข่ายและสารสนเทศในโรงเรียน ยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ เนื่องจาก ความล่าช้าและความต่อเนื่องในการปรับปรุงระบบสารสนเทศและเครือข่าย การสูญหายของข้อมูลจากการขาดมาตรการรักษาความปลอดภัย การเชื่อมต่อเครือข่ายล้มเหลวมีการใช้งานจำนวนมาก ข้อมูลสารสนเทศไม่เป็นปัจจุบัน

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่าการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเฉพาะความพิการ ถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง บทบาทของ

เทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบันไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการจัดหาโครงสร้างพื้นฐานด้านฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์เท่านั้น หากแต่ครอบคลุมถึงการสนับสนุนกระบวนการจัดการเรียนรู้และการบริหารสถานศึกษาในภาพรวม การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพจึงเป็นเครื่องมือหลักในการยกระดับประสิทธิภาพการดำเนินงาน การลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และการขับเคลื่อนสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลด้วยเหตุนี้ผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นแนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่มสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 3 ในการวางแผน พัฒนา และปรับปรุงระบบสารสนเทศทางการบริหารให้ครอบคลุม ด้านระบบสารสนเทศการบริหารวิชาการ บริหารงานงบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารงานทั่วไป ด้านระบบบริหารจัดการข้อมูล ผู้เรียนรายบุคคลและการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ตลอดจนระบบเครือข่ายสารสนเทศเพื่อการประสานงานร่วมกับหน่วยงานภายนอกอย่างเป็นระบบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเฉพาะความพิการ
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่มสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 3
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่มสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 3

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศ

การศึกษาแนวคิดเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology: IT) ผู้วิจัยได้สังเคราะห์นิยามจากนักวิชาการเพื่อวางรากฐานการวิจัย ดังนี้

พระมหากันดินันท์ เสงสกุล (2564: 1-10) อธิบายว่าเป็นกระบวนการจัดการข้อมูลสารสนเทศ ตั้งแต่การจัดเก็บ วิเคราะห์ ไปจนถึงการสื่อสาร โดยอาศัยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และโทรคมนาคมเป็นหลัก สำหรับการประยุกต์ใช้ในองค์กร ปิยะนุช บัวชุม และคณะ (2561) ให้ความคิดเห็นว่า IT ต้องผสมผสานเทคโนโลยีต่างๆ เพื่อสนับสนุนการทำงานตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ ขณะที่ในบริบทการศึกษา (Nicolas & Santos, 2024: 429) ชี้ให้เห็นว่า IT เป็นเครื่องมือสำคัญในการเสริมสร้างการเรียนรู้และยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการ

เทคโนโลยีสารสนเทศ คือ การรวมเครื่องมือคอมพิวเตอร์และเครือข่ายเข้ากับกระบวนการจัดการข้อมูลผ่านการประมวลผลแล้ว ดังนั้นเพื่อสร้างสารสนเทศที่มีคุณภาพสำหรับใช้ในการสื่อสารและการตัดสินใจบริหารงานโรงเรียนเฉพาะความพิการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดดังกล่าว ไปใช้เป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่และพึงประสงค์การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่มสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 3

เทคโนโลยีสารสนเทศกับกระบวนการบริหาร

การบริหาร (Administration) ถือเป็นกระบวนการทางสังคมที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมอย่างมีระบบ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดร่วมกัน โดยอาศัยหน้าที่หลัก 4 ประการ คือ การวางแผน (Planning) การจัด

องค์กร (Organizing) การชี้นำ (Leading) และการควบคุม (Controlling) (วิโรจน์ สารรัตน์. 2566: 20 ; จีร์ ภวังคนันท์ และคณะ. 2566: 71-89) เมื่อนำแนวคิดด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นกระบวนการจัดการข้อมูลผ่านคอมพิวเตอร์และเครือข่ายโทรคมนาคม (พระมหากันดินันท์ เสงสกุล. 2564: 5) เข้ามาปรับใช้จะช่วยให้งานที่ทางการบริหารทั้ง 4 ประการนี้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้น ผ่านการใช้ข้อมูลที่แม่นยำและรวดเร็วในการตัดสินใจ โดยผู้วิจัยได้ยึดหลักทางบริหารทั้ง 4 เป็นแนวทางในการศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎีและผลการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในการสังเคราะห์องค์ประกอบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเฉพาะความพิการ

เทคโนโลยีสารสนเทศในมิติการบริหารการศึกษา

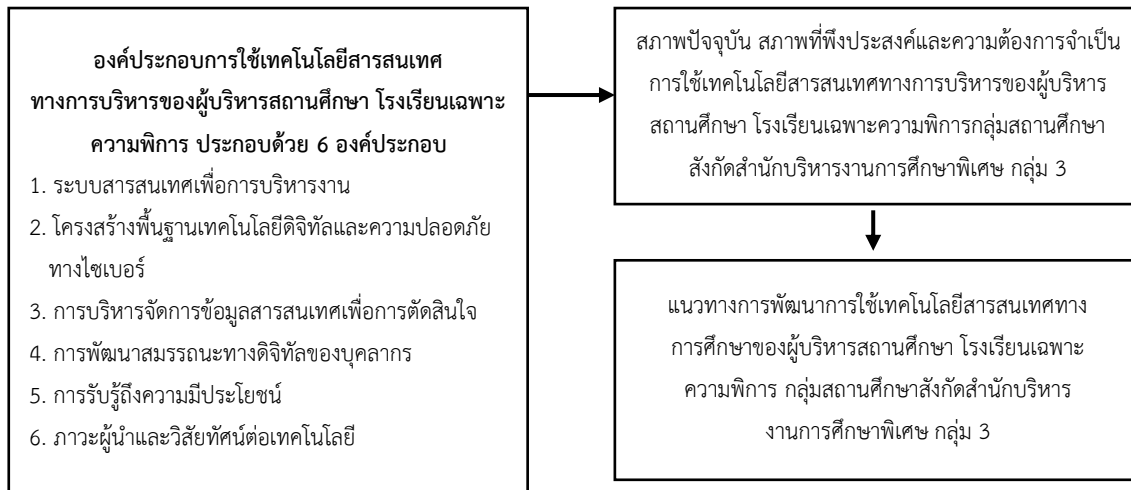
การบริหารการศึกษา ให้ความสำคัญกับคุณภาพผู้เรียนและมาตรฐานขององค์กร เทคโนโลยีสารสนเทศทำหน้าที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการสนับสนุนงานบริหารจัดการ ตั้งแต่กระบวนการนำเข้าสู่ข้อมูล การประมวลผล ไปจนถึงการสื่อสารและการเผยแพร่สารสนเทศ เพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารงาน (ปิยะนุช บัวชุม และคณะ. 2561) โดยเฉพาะในมุมมองของ Nicolas & Santos (2024: 424) ที่ชี้ให้เห็นว่าเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นหัวใจสำคัญในการเสริมสร้างการเรียนรู้และปรับปรุงการบริหารจัดการศึกษาให้ก้าวหน้า ดังนั้น การบริหารจึงไม่ได้เป็นเพียงแค่ศาสตร์ และ ศิลป์ ในการบริหารทรัพยากรและจิตใจบุคคลเท่านั้น แต่ยังรวมถึงความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งแนวคิดในมิตินี้จะถูกนำไปใช้เป็นกรอบในการสร้างแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาในการหาแนวทางการพัฒนาต่อไป

ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหาร หมายถึง การประยุกต์ใช้เครื่องมือคอมพิวเตอร์ ซอฟต์แวร์ อุปกรณ์สื่อสาร และระบบเครือข่าย มาใช้สนับสนุนหน้าที่การวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organizing) การชี้นำ (Leading) และการควบคุม (Controlling) โดยมีการจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้สารสนเทศที่มีคุณภาพ สำหรับใช้ในการตัดสินใจและขับเคลื่อนภารกิจของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายมาตรฐานการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา

จากการสังเคราะห์ข้อมูลจากแผนปฏิบัติการ เอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎีและผลการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2566: 42-25); กระทรวงศึกษาธิการ (2564 :58); พระมหากันดินันท์ เสงสกุล (2564: 5); ชุมแพ บุญยีน และคณะ (2561: 359-371); DeLone & McLean (2003: 9-30); Nicolas & Santos (2024: 421-438); Nur, Antariksa, & Wahyudin (2024: 1348-1365); Anisyah et al (2025: 136-147) ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงาน 2) โครงสร้างพื้นฐานและความปลอดภัยทางไซเบอร์ 3) การบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ 4) การพัฒนาสมรรถนะทางดิจิทัลของบุคลากร 5) การรับรู้ถึงควมมีประโยชน์ และ 6) ภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ต่อเทคโนโลยี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research Design) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยได้กำหนดการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 3 จำนวน 5 สถานศึกษา รวมทั้งสิ้น 314 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 16 คน และครู จำนวน 298 คน เนื่องจากประชากรมีจำนวนจำกัด ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาจากประชากรทั้งหมด โดยไม่มีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือหลักที่ใช้ในการวิจัยทั้ง 3 ระยะ มีดังนี้

1. แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนเฉพาะความพิการ ประเมินโดยกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

2. แบบสอบถาม สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย สถานภาพ (ตำแหน่ง) และสถานศึกษา

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่มสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 3 มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ แบบลิเคิร์ต (Likert's scale)

3. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) โดยข้อคำถามพัฒนามาจากผลการวิเคราะห์การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่มสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 3

การหาคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย

การหาคุณภาพเครื่องมือ ดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของแบบถาม โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม (Index of item Objective Congruence: IOC) แบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามอยู่ระหว่าง 0.60-1.00 ซึ่งแสดงว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาวิจัย (ไพศาล วรคำ. 2564: 269)

2. ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติหน้าที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ ผลการวิเคราะห์ดังนี้

2.1 ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. 2563: 74) ผลการวิเคราะห์ได้ค่าดังนี้ สภาพปัจจุบันมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ ตั้งแต่ 0.33 ถึง 0.60 สามารถนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยและสภาพที่พึงประสงค์มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.55 ถึง 0.77 สามารถนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

2.2 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient: α) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) (ไพศาล วรคำ. 2564: 288) ดังนี้ สภาพปัจจุบันมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.92 สภาพที่พึงประสงค์มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.97 จากผลการวิเคราะห์ สามารถบอกได้ว่าแบบสอบถามนี้มีคุณภาพ สามารถนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยได้

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์การเก็บข้อมูลจาก จากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
2. ดำเนินการแจกจ่ายแบบสอบถาม (ที่ผ่านการหาค่าคุณภาพเครื่องมือแล้ว) ไปยังสถานศึกษากลุ่มเป้าหมายด้วยตนเอง จำนวน 314 ชุด

3. ผู้วิจัยดำเนินการติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของชุดข้อมูลที่ได้รับกลับมาทั้งหมดกลับมา ก่อนนำเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. การวิเคราะห์ผลการประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบและตัวชี้วัด โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐานคือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิธีการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ และข้อมูลตอนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ค่าเฉลี่ยของประชากร (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร (Standard Deviation: σ)

3. การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น นำข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ มาวิเคราะห์หาความต้องการจำเป็นในการพัฒนา โดยใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) เป็นสูตรที่ สุวิมล ว่องวานิช (2562: 276-279) เป็นผู้ปรับปรุง โดยใช้สูตรในการคำนวณ ดังนี้

$$PNI_{Modified} = (I-D) / D$$

เมื่อ PNI Modified

I

D

แทน ดัชนีลำดับของความต้องการจำเป็นปรับปรุง

แทน สภาพที่พึงประสงค์

แทน สภาพปัจจุบัน

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนเฉพาะความพิการ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 18 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงาน จำนวน 3 ตัวชี้วัด 2) โครงสร้างพื้นฐานและความปลอดภัยทางไซเบอร์ จำนวน 3 ตัวชี้วัด 3) การบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ จำนวน 3 ตัวชี้วัด 4) การพัฒนาสมรรถนะทางดิจิทัลของบุคลากร จำนวน 3 ตัวชี้วัด 5) การรับรู้ถึงความมีประโยชน์ จำนวน 3 ตัวชี้วัด และ 6) ภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ต่อเทคโนโลยี จำนวน 3 ตัวชี้วัด

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่มสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 3 โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 300 ชุด คิดเป็นร้อยละ 95.54 จากแบบสอบถามทั้งหมด ดังนี้

2.1. สภาพปัจจุบัน อยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ดังนี้ การรับรู้ถึงความมีประโยชน์ อยู่ในระดับน้อย ดังนี้ เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดถึงต่ำสุด การบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ, ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงาน การพัฒนาสมรรถนะทางดิจิทัลของบุคลากร, โครงสร้างพื้นฐานและความปลอดภัยทางไซเบอร์ และภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ต่อเทคโนโลยี ตามลำดับ

2.2. สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดถึงต่ำสุด ดังนี้ การบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ, ภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ต่อเทคโนโลยี, การพัฒนาสมรรถนะทางดิจิทัลของบุคลากร, โครงสร้างพื้นฐานและความปลอดภัยทางไซเบอร์, การรับรู้ถึงความมีประโยชน์ และระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงาน ตามลำดับ

2.3. ความต้องการจำเป็น โดย พบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง 0.80 – 0.87 เรียงลำดับจากด้านที่มีค่า PNI_{Modified} สูงสุดถึงต่ำสุด ดังนี้ ภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ต่อเทคโนโลยี (PNI_{Modified} = 0.87) การพัฒนาสมรรถนะทางดิจิทัลของบุคลากร (PNI_{Modified} = 0.84) การบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ (PNI_{Modified} = 0.84) โครงสร้างพื้นฐานและความปลอดภัยทางไซเบอร์ (PNI_{Modified} = 0.84) ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงาน (PNI_{Modified} = 0.83) และการรับรู้ถึงความมีประโยชน์ (PNI_{Modified} = 0.80) ตามลำดับ ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น โดยรวมและรายด้าน

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเฉพาะความพิการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI Modified	ลำดับ
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ		
1. ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงาน	2.48	0.50	น้อย	4.52	0.50	มากที่สุด	0.83	5
2. โครงสร้างพื้นฐานและความปลอดภัยทางไซเบอร์	2.47	0.50	น้อย	4.54	0.50	มากที่สุด	0.84	4

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น โดยรวมและรายด้าน (ต่อ)

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการ บริหารของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน เฉพาะความพิการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI Modified	ลำดับ
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ		
3. การบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศเพื่อ การตัดสินใจ	2.48	0.50	น้อย	4.56	0.50	มากที่สุด	0.84	3
4. การพัฒนาสมรรถนะทางดิจิทัลของ บุคลากร	2.47	0.50	น้อย	4.55	0.50	มากที่สุด	0.84	2
5. การรับรู้ถึงความมีประโยชน์	2.51	0.50	ปานกลาง	4.53	0.50	มากที่สุด	0.80	6
6. ภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ต่อเทคโนโลยี	2.43	0.49	น้อย	4.55	0.50	มากที่สุด	0.87	1
เฉลี่ยโดยรวม	2.47	0.50	น้อย	4.54	0.50	มากที่สุด	0.84	-

3. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่มสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 3 มีแนวทางการพัฒนาพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนเฉพาะความพิการ ประกอบด้วย 24 แนวทาง ดังนี้ 1) ภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ต่อเทคโนโลยี มี 6 แนวทาง 2) การพัฒนาสมรรถนะทางดิจิทัลของบุคลากร มี 5 แนวทาง 3) การบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ มี 4 แนวทาง 4) โครงสร้างพื้นฐานและความปลอดภัยทางไซเบอร์ มี 3 แนวทาง 5) ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงาน มี 3 แนวทาง และ 6) การรับรู้ถึงความมีประโยชน์ มี 3 แนวทางตาม ตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนเฉพาะความพิการ
กลุ่มสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 3

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการ บริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนเฉพาะความพิการ	แนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารของผู้บริหาร สถานศึกษา โรงเรียนเฉพาะความพิการ
1. ภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ต่อเทคโนโลยี 6 แนวทางการพัฒนา	1.1 ผู้บริหารกำหนดวิสัยทัศน์ดิจิทัลที่สอดคล้องกับบริบทโรงเรียนเฉพาะ ความพิการ 1.2 การบูรณาการแผนกลยุทธ์เทคโนโลยีเข้ากับแผนปฏิบัติการประจำปี 1.3 การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของ ผู้บริหาร 1.4 ผู้บริหารส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ด้านดิจิทัลและการยอมรับ ความเสี่ยง

ตารางที่ 2 แนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนเฉพาะความพิการ
กลุ่มสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 3 (ต่อ)

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนเฉพาะความพิการ	แนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนเฉพาะความพิการ
	1.5 การตัดสินใจเลือกใช้ดิจิทัลที่เหมาะสมกับงานบริหาร 4 ฝ่ายของผู้บริหาร 1.6 ผู้บริหารจัดตั้งและกำกับติดตามฝ่ายงานด้านการสนับสนุนระบบสารสนเทศ
2. การพัฒนาสมรรถนะทางดิจิทัลของบุคลากร 5 แนวทางการพัฒนา	2.1 การจัดการความรู้เรื่องจริยธรรมดิจิทัลและการรักษาความปลอดภัยข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียนพิการ 2.2 การขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้านเทคโนโลยีในงานบริหาร 4 ฝ่าย 2.3 การส่งเสริมการเข้ารับการอบรมทักษะดิจิทัลเฉพาะทางตามสายงานและการจัดการศึกษาพิเศษ 2.4 การสนับสนุนทรัพยากรและงบประมาณเพื่อเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ในการพัฒนาวิชาชีพ 2.5 การเสริมสร้างเจตคติเชิงบวกและขวัญกำลังใจผ่านกิจกรรมยกย่องเชิดชูเกียรติครูต้นแบบดิจิทัล
3. การบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ 4 แนวทางการพัฒนา	3.1 การใช้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่แม่นยำผ่านเทคโนโลยี Dashboard เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ในการตัดสินใจ 3.2 การจัดการคลังข้อมูลสารสนเทศดิจิทัลให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาเฉพาะความพิการ 3.3 การขับเคลื่อนแพลตฟอร์มดิจิทัลร่วมกันเพื่อเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศระหว่างฝ่ายงาน 4 ฝ่าย 3.4 การนำสารสนเทศมาใช้ในการวางแผนกลยุทธ์และการแก้ไขปัญหาภายในสถานศึกษาอย่างทันทั่วทั้งที่
4. โครงสร้างพื้นฐานและความปลอดภัยทางไซเบอร์ 3 แนวทางการพัฒนา	4.1 การจัดหา บำรุงรักษาคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์ดิจิทัลให้พร้อมรองรับการปฏิบัติงาน 4 ฝ่ายตลอดเวลา 4.2 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลและระบบเครือข่าย (LAN/Wi-Fi) ให้มีความเสถียรและครอบคลุมทั่วทั้งสถานศึกษา 4.3 การกำหนดมาตรการความปลอดภัยทางไซเบอร์และการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศแบบระบุตัวตนชัดเจน

ตารางที่ 2 แนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนเฉพาะความพิการ
กลุ่มสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 3 (ต่อ)

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนเฉพาะความพิการ	แนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารของผู้บริหาร สถานศึกษา โรงเรียนเฉพาะความพิการ
5. ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงาน 3 แนวทางการพัฒนา	5.1 การเปลี่ยนผ่านการรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศในรูปแบบเดิม สู่ระบบดิจิทัล 5.2 การประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศประมวลผลข้อมูลซับซ้อนเพื่อลด ข้อผิดพลาดในงานบริหาร 4 ฝ่าย 5.3 การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและเชื่อมโยงภาคีเครือข่ายออนไลน์เพื่อ สร้างอัตลักษณ์องค์กร
6. การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ 3 แนวทางการพัฒนา	6.1 การปรับลดขั้นตอนงานที่ซ้ำซ้อนเพื่อสร้างการรับรู้ประสิทธิภาพและ ผลสัมฤทธิ์เชิงประจักษ์ 6.2 การพัฒนาฟังก์ชันระบบที่เข้าถึงง่ายและการจัดตั้งทีมสนับสนุนดิจิทัล ประจำโรงเรียน 6.3 การวางแผนบริหารทรัพยากรและการระดมทุนร่วมกับภาคีเครือข่าย เพื่อความต่อเนื่องอย่างยั่งยืน

3.1. ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่มสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 3 พบว่ามีผลการประเมิน
ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนี้

3.1.1 ความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่าทุกด้าน อยู่ใน
ระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปต่ำ ดังนี้ การพัฒนาสมรรถนะทางดิจิทัลของบุคลากร ระบบสารสนเทศ
เพื่อการบริหารงาน ภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ต่อเทคโนโลยี โครงสร้างพื้นฐานและความปลอดภัยทางไซเบอร์ การบริหารจัดการ
ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ และการรับรู้ถึงควมมีประโยชน์ ตามลำดับ

3.1.2 ความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่าทุกด้านอยู่ใน
ระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปต่ำ ดังนี้ ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานการพัฒนาสมรรถนะทางดิจิทัล
ของบุคลากร โครงสร้างพื้นฐานและความปลอดภัยทางไซเบอร์ ภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ต่อเทคโนโลยี การบริหารจัดการข้อมูล
สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ และการรับรู้ถึงควมมีประโยชน์ ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่มสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 3 มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปราย
ผลได้ดังนี้

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียน
เฉพาะความพิการ พบว่า มีความเหมาะสมโดยรวมและรายได้อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ามีความสอดคล้อง

เชิงโครงสร้างทฤษฎีทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และมีความเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทเชิงพื้นที่ของการบริหารงานในโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Nicolas & Santos (2024: 430) ที่ศึกษาวิจัยและพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีทัศนคติเชิงบวกและมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนต่อการใช้เทคโนโลยี จะสามารถสร้างแรงขับเคลื่อนทางสังคมและวางแผนโครงสร้างวัฒนธรรมดิจิทัลภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่มสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 3

2.1. สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเฉพาะความพิการยังคงมีช่องว่างทางการบริหารระหว่างสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่ควรจะเป็นในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ทั้งในด้านทักษะทางดิจิทัล กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ และวัฒนธรรมองค์กร สอดคล้องกับที่ วราภรณ์ เพียรทอง และคณะ (2567: 79-89) ศึกษาการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาเปรียบเทียบกับตามประสบการณ์ทำงาน ครูที่มีประสบการณ์ 5-10 ปี/มากกว่า 10 ปี ผลพบว่าการยกระดับสมรรถนะสูงกว่ากลุ่มประสบการณ์ <5 ปี อย่างมีนัยสำคัญ

2.2. สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน การบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ และภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ต่อเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยในสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับที่สูง ทั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู และบุคลากรทางการศึกษามีความคาดหวังร่วมกัน ที่จะเห็นผู้บริหารเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีวิสัยทัศน์เชิงดิจิทัลที่กว้างไกล และสามารถกำหนดแผนแม่บทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนเฉพาะความพิการได้อย่างชัดเจนสอดคล้องกับสอดคล้องกับที่ สมเกียรติ ดาสา และคณะ (2565: 510-526) ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 พบว่าการบริหารจัดการการใช้เทคโนโลยีสามารถนำไปใช้วางแผนระบบบริหารและจัดการเรียนการสอนได้จริง

2.3. ความต้องการจำเป็น พบว่า มีค่าดัชนีระหว่าง 0.80 – 0.87 แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษา มีความจำเป็นเร่งด่วนขั้นวิกฤตที่จะต้องได้รับการพัฒนาขีดความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารในทุกมิติ โดยเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด คือ ภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ต่อเทคโนโลยี นั้นหมายถึงการพัฒนาสารสนเทศในโรงเรียนเฉพาะความพิการจะต้องมุ่งเน้นไปที่การเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัล (Digital Leadership) ของผู้บริหารเป็นแกนหลัก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าต้องการให้ผู้บริหารมีสมรรถนะในการกำหนดนโยบาย ควบคุมไปกับการบริหารงบประมาณสนับสนุนเพื่อยกระดับทักษะบุคลากร และการตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลสารสนเทศ ผลการวิจัยนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Nur, Antariksa, & Wahyudin (2024: 1350) ที่ระบุว่า ปัญหาสำคัญที่โรงเรียนมักเผชิญคือ ช่องว่างความต้องการจำเป็นด้านสมรรถนะและการเข้าถึงเทคโนโลยี ซึ่งแนวทางการแก้ไขที่มีประสิทธิภาพจะต้องอาศัยผู้นำองค์กรที่มีวิสัยทัศน์ในการจัดวางระบบบริหารข้อมูลให้เชื่อมโยงกันอย่างเป็นเอกภาพ

3. ผลการวิจัยพบว่าแนวทางการพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีจุดเด่นคือ ผ่านการบูรณาการรูปแบบการเรียนรู้แบบ 70:20:10 ซึ่งเปลี่ยนจากการอบรมทฤษฎีแบบดั้งเดิมไปสู่แนวทางเชิงปฏิบัติการที่ยืดหยุ่นและสอดคล้องกับวิถีการทำงานจริง โครงสร้างแนวทางเน้นนำหน้าร้อยละ 70 ไปที่ การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงผ่านการลงมือจัดทำแผนดิจิทัล และแก้ปัญหาหน้างานจริง ส่วนร้อยละ 20 คือ การเรียนรู้ผ่านผู้อื่น โดยใช้กระบวนการ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และระบบพี่เลี้ยงเพื่อแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการข้อมูลออนไลน์ ร้อยละ 10 คือ การอบรมด้านกฎหมาย เช่น PDPA ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Nicolas & Santos (2024: 436) และ Nur, Antariksa, & Wahyudin (2024: 1358) ที่ยืนยันว่าผู้นำต้องปรับบทบาทสู่การปฏิบัติการเชิงรุก (Active Operation) และใช้ระบบสนับสนุนที่ยืดหยุ่นกับ

บริบทจริงเพื่อหลายข้อจำกัดด้านสารสนเทศ สอดคล้องกับการศึกษาของ Anisayah et al. (2025: 140) ที่ชี้ว่าสมรรถนะการตัดสินใจจะสูงขึ้นเมื่อผ่านการฝึกฝนในสถานการณ์จริง แนวทางการพัฒนานี้จึงถือเป็นนวัตกรรมสำคัญที่พร้อมปฏิรูปโรงเรียนเฉพาะความพิการสู่การเป็นสถานศึกษาดิจิทัลได้อย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรนำกรอบองค์ประกอบและตัวชี้วัดการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารทั้ง 6 องค์ประกอบที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมาเป็นเกณฑ์ประเมินสมรรถนะดิจิทัล และวางแผนจัดสรรงบประมาณพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานความปลอดภัยข้อมูล (PDPA) สำหรับข้อมูลในโรงเรียนเฉพาะความพิการ

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำแนวทางการพัฒนา พัฒนาบุคลากรตาม โมเดล 70:20:10 ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานภายในสถานศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการตัดสินใจเชิงนโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรให้มีความคล่องตัวและเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการดำเนินการวิจัยและพัฒนา เพื่อนำแนวทางการพัฒนามาเป็นฐานคิด 70:20:10 ที่สร้างขึ้นในงานวิจัยครั้งนี้ ไปทดลองปฏิบัติจริงในสถานศึกษาเป้าหมายในลักษณะการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อติดตาม ประเมินผล และเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาก่อนและหลังการใช้แนวทาง

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัย ในกลุ่มโรงเรียนเฉพาะความพิการกลุ่มอื่น ๆ ของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (เช่น กลุ่ม 1, กลุ่ม 2 หรือกลุ่ม 4) หรือในสถานศึกษาที่จัดการเรียนรวม เพื่อทำการเปรียบเทียบเชิงข้อมูลสถิติ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). แผนปฏิบัติการดิจิทัลเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2563-2565. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา. (2561). แผนปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา พ.ศ. 2561-2580 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 135 (ตอนพิเศษ 102 ง): 1-52. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- ชุมแพร บุญยืน, นวรัตน์ เดชพิมพ์, ญานดา ศุภวัฒน์, และ ศรินดา วอนแก่นน้อย. (2561) ทฤษฎีการยอมรับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ. วารสารช่อพะยอม, 1(29), 359-371.
- ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2563). การประยุกต์ใช้สถิติเพื่อการวิจัยทางการศึกษา. มหาสารคาม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธีร์ ภาวคนันท์, ญานพร พสุสิทธิพงษ์, และ สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. (2566) ภาวะผู้นำและการบริหาร: แนวคิดเชิงทฤษฎี. วารสารครุศาสตร์ปัญญา, 2(5), 71-89.
- ปิยะนุช บัวชุม, สมคิด นาคขำ, และ ชูศักดิ์ เอกเพชร. (2561). การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4. เข้าถึงได้จาก <http://ir.sru.ac.th/handle/123456789/653> วันที่ 12 พฤษภาคม 2569.
- พระมหากันดินันท์ เฮงสกุล. (2564) เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา. วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย, 3(1), 1-10.

- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562. (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 116 ตอนที่ 74 ก: 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- ไพศาล วรคำ. (2564). การวิจัยทางการศึกษา. มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.
- วราภรณ์ เพียรทอง, มิตรภาณี พุ่มกล่อม, และ ณรงค์เดช รัตนานนท์เสถียร. (2567). การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1. วารสาร มจร กาญจนปริทรรศน์, 4(2), 79-89.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2566). แนวคิด ทฤษฎี และประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- สมเกียรติ ดาสา, สิทธิพร ประวัตรุ่งเรือง, และ ขวัญหญิง ศรีประเสริฐภาพ. (2565). รูปแบบการบริหารจัดการการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 สังกัดกรุงเทพมหานคร. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร, 16(46), 510-526.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). รายงานประจำปีการใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา (EMIS). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2568). นโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568-2569. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2566). แผนปฏิบัติการดิจิทัล สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา พ.ศ. 2566 – 2570. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2566). แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ปี 2566-2570. อุตรธานี: โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดอุตรธานี.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2567). รายงานการประเมินผลการควบคุมภายใน ประจำปีงบประมาณ 2567. กาฬสินธุ์: โรงเรียนกาฬสินธุ์ปัญญานุกูล.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2562). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Anisyah, N., Rohman, T., Novalina, S., Lubis, P. R. V., Rahman, A., & Ariyani, R. (2025). The Role Of Information Technology In Enhancing The Effectiveness Of Education Management In Schools. IJGIE (International Journal of Graduate of Islamic Education), 1(6), 136-147.
- Raso, D., & Tungkunan, P. (2017). Management information system model supporting the quality assurance of schools in Thailand. Asian International Journal of Social Sciences, 3(17), 81-100.
- DeLone, W. H., & McLean, E. R. (2003) The DeLone and McLean Model of Information Systems Success: A Ten Year Update. Journal of Management Information Systems, 4(19), 9-30.
- Nicolas, R. M. V., & Santos, J. M. (2024) School administrators' technology management: Paving the way for instructional advancement. International Journal of Research and Innovation in Social Science (IJRISS), 12(8), 421-438.

Nur, M. A., Antariksa, W. F., & Wahyudin, A. (2024) The Role Of Information Technology In Enhancing The Effectiveness Of Education Management In Schools. Al-Hayat: Journal of Islamic Education, 4(8), 1348 - 1365.